

52 Peter Krečič

krečič

ZVEST APOLLONIO IN SILVESTER KOMEL V LJUBLJANSKI MESTNI GALERII

Odprtje razstave slik dveh Primorcev v Ljubljani 7. decembra letos je presešlo marsikatero pričakovanje. Zbralo se je nenavadno veliko ljudi; Ljubljana si je namrač vzgojila del občinstva, predvsem študentske mladine, ki se redno udeležuje takih prireditev. Prišlo je tudi dosti primorskih rojakov iz Koprškega in Goriškega. Na začudenje mnogih pa ni prišel prav noben predstavnik novogoriške občinske skupščine. Veseliti nas mora, da je Občinska skupščina Nova Gorica gmotno podprla izdajo kataloga Silvestra Komela, ki zasluži s svojo zelo spodobno opremo vse priznanje, toda predstavnik oblasti s svojo navzočnostjo pritrjuje, tako rekoč legalizira določen kulturni pojav ali politiko. Brzotavna javno opravičilo more veljati umetniku, ki razstavlja, stvar sama, to je kulturna politika, pa takega opravičila ne more sprejeti.

Razstava Apollonia in Komela v Ljubljani pomeni v našem primeru gotovo več kot samo informirati Središče, kaj se v slikarstvu dogaja v Obrobju. S svojimi dosežki, s svojo kvaliteto vsak v svojem načinu vztrajno opozarjata, da je Obrobje po svoji moči in prepričljivosti spet zelo blizu Središču kot je bilo v letih tik po I. svetovni vojni, ko so primorski umetniki s Pilonom na čelu tvorili pendant uveljavljajočemu se ekspresionizmu na Slovenskem. Ljubljana je v umetniškem pogledu silno vabljiva in pritegne dosti umetnikov iz province, ki pa s tem, ko postanejo umetniki Središča, kmalu izgube pokrajinska obelazja, ki bi jih sicer zaznamovala. Središče se torej krepi na škodo Obrobja in se tako Obrobje ne more več potegovati za pendant, za vlogo protigralca Središču, čeprav razstava obeh Primorcev. Komela

Kaolije

Kaplje

morda še bolj kot Apollonia, govori v prid umetniške rasti v Obrobju, ob spoznanju njegovih razpoloženskih, ambientnih vrednot. Oba razstavljalca hkrati pa poleg tega skoraj z vsemi svojimi deli na razstavi zanikujeta, da bi bila provinca že sinonim za nekvaliteto in neinventivnost. S širjenjem obveščevalnih sredstev, naj na prvem mestu poudarim vlogo radia in televizije ter šele na to vlogo tiska, ter z veliko gibljivostjo slovenskega prebivalstva so se razdalje zmanjšale in jezikoslovci že napovedujejo konec narečjem in popolno zmago knjižnega jezika, predvsem zaradi izrazov, ki si jih izmišlja porabniška družba za vsakovrstne novosti, ki dobesedno preplavljajo vse, kar se je doslej izdelovalo. Vmesna stopnja med knjižnim jezikom in narečjem pa bo po njihovih predvidevanjih knjižni jezik z naglasom narečja. Če to predvidevanje prenesemo v svet likovne umetnosti, ki ima resda bolj mednarodni jezik, pa je pričujoča razstava še dokaz „narečnih“ vrednot umetnostnega jezika, če ne pendant, pa vsaj koristna dopolnitev, obogatitev umetnostnega spoznanja Središča.

Silvester Komel je razstavil v prvem in Zvest Apollonio v drugem nadstropju Mestne galerije. Vsak ima svoj katalog in sta tako v resnici dve samostojni razstavi. Apollonio je razstavil 10 slik in 5 grafik. Slike so nedvomno boljši del razstave, čeprav jih grafike tematsko in formalno pojasnjujejo. Rekli bi lahko celo, da pomenijo grafike Apolloniu odkritje, izvor in pobudo za velike slike. Izhodišče Apollonijevega slikarstva je smer, ki se je pri nas začela uveljavljati šele pred dobrimi tremi leti, smer, ki je bila močno zastopana na lanskem beneškem Bienalu in je dobila ime „nova ali ekspresivna figuratika“. Njena značilnost je figura, običajno vzeta iz reklamnega plakata, osvobodjena običajnih pomenskih zvez in vnešena v povsem nov organizem slike, ki je nov zlasti v barvnem pogledu. Barve so iskane kot tudi njih sestav; nanese se sklenjeno v zaključeni celoti brez odtenkov, kričče druga ob drugi. Slikarji neredko vpletajo v svoje sestave motive, ki jih sicer prinaša s spolnostjo preobložen film in specializirane tedenske revije, kar ima Aleksander Bassin, Apollonijevi razstavi, za „predznak našega časa“. Tu je torej Apollonijev izvor. Sledi struktur čipk v njegovih grafikah so ostanek kolažev, s katerimi se je tudi ukvarjal. Slikarsko odkritje barve in kompozicije v tem svetu pa se je zgodilo hkrati tudi Seveda prenos na platno pomeni hkrati tudi določeno tematsko razširitev in vsaj za Apollonija tudi novo iterpretacijo „nove

figurlike“. Apolloniju namreč ne gre več za figuro, temveč že za korak k abstrakciji tega sveta. Ostal je samo še spomin na figuro v majhnem obrisu, delček v drobnih, zaokroženih barvnih madežih, ki „prodirajo“ drug v drugega; lepo pretehtana kompozicija, ki zavzema običajno središče podobe in deli velika, enotno barvana polja. Čisto abstraktno fazo tega načina je dosegel Andrej Jemec v svojih zadnjih sitotiskih, Apollonijeve rešitve pa še ohranjajo spomine na figurale zasnovne in kar na dogajanje, ki ga slikar pozna v počitniškem poletnem razpoloženju ob morju. Izjemno velikih barvnih površin, progastih ploskev se je umetnik ogibal, ker vse preveč uklenejo figuro na enem mestu in izrazu; manjši elementi novo-figuralnega inventarja so prikladnejši za namene, ki jih je imel v vsebinskem pogledu. Mnogo bolj so gostobesedni in v tem smislu so naslovi del kot „Vanitas“ in „Konec poti“ vse prej kot naključni. Pa tudi formalno so ti elementi hvaležnejši pri „uravnovešanju“ kompozicije. Pred seboj imamo spet „dobro slikarstvo“, v večini slik izčiščeno likovno govorico, ki nas v delih, kot na primer „Oranžna kalundra“, „Rdeča kalundra“ in še v kakšnem povsem iskanemu, tudi že zanikal svoje vsebinsko izhodišče, ki ravno temelji na odvratnosti figure in njene barvne ponazoritve. Kljub temu pa ostaja ta interpretacija „novega ornamentalnega slikarstva“ (po Klausu Hoffmanu) ena najuspešnejših na Sloven-skem.

Kaplje

Kaplje

